

ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСІЯ ІГОРОВИЧА НАВРОЦЬКОГО

Пішов з життя Олексій Ігорович Навроцький – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри політичної соціології, проректор з організації навчально-виховного процесу та соціально-економічних питань Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, віце-президент Східноукраїнського фонду соціальних досліджень, голова контрольно-ревізійної комісії Соціологічної асоціації України.

Психолог за першою освітою та соціолог за покликанням, він майже 25 років свого, на жаль, короткого, але такого яскравого життя присвятив служінню соціологічній науці та освіті.

У 1982 р. О.І. Навроцький закінчив біологічний факультет Харківського університету за спеціальністю "психологія". Лише декілька років він перебував поза межами alma mater, спочатку на кафедрі психології Харківського інституту удосконалення лікарів, а потім на кафедрі філософії Харківського інституту міського господарства. Проте Олексія Ігоровича ніколи не полишала думка про повернення до рідного університету, що він і зробив у 1987 р.

Прийшовши до аспірантури кафедри соціології Харківського університету, він став одним із улюблених учнів, послідовником та одноступцем професора Олени Олександрівни Якуби, під науковим керівництвом якої були підготовлені його кандидатська та докторська дисертації.

Після успішного захисту кандидатської дисертації О.І. Навроцький працює науковим співробітником соціологічної лабораторії Харківського університету, а трохи пізніше стає директором створеного за його ініціативи Соціологічного центру Харківського відділення Соціологічної асоціації України.

Наприкінці 1980-х – початку 1990-х рр. О.І. Навроцький разом із науковцями із Москви та Душанбе, Мінська та Тбілісі бере активну участь у реалізації численних соціологічних досліджень з проблем студентства та реформування вищої освіти, що здійснювалися за програмою "Громадська думка", створеною при Міністерстві вищої освіти колишнього Радянського Союзу. Отримавши завдяки цьому величезний досвід дослідницької роботи, Олексій Ігорович, працюючи доцентом кафедри соціології Харківського університету, разом із колегами по соціологічному факультету у 1994 році стає засновником та віце-президентом Східноукраїнського фонду соціальних досліджень, у роботі якого він брав активну участь до кінця свого життя. У цей період під його керівництвом чи за безпосередньою участю були проведені десятки емпіричних досліджень як загальнонаціонального, так і міжнародного рівня. Завдяки цим дослідженням ім'я та роботи О.І. Навроцького сьогодні добре відомі не лише соціологам України, але й Австрії, Німеччини, США, Великої Британії, Росії, Білорусії, Вірменії, Грузії, Казахстану, Киргизії, Латвії та інших країн.

Сьогодні важко уявити собі Харківський університет без Олексія Ігоровича Навроцького, який протягом останніх десяти років очолював надзвичайно важливу та складну ланку університетської системи управління – був проєктором з організації навчально-виховного процесу та соціально-економічних питань Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Діяльність, якою Олексій Ігорович займався всі ці роки, була продовженням та реалізацією його наукових пошуків. Докторська дисертація професора Навроцького Олексія Ігоровича була присвячена проблемам інноваційного розвитку вітчизняної вищої школи. Завдяки розробленій ним концепції у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна та деяких інших ВНЗ Харкова було впроваджено чимало освітніх інновацій, спрямованих на реформування вузівського навчального процесу.

Потужний аналітик, вдумливий учений та досвідчений практик, Олексій Ігорович ніколи не сприймав на віру та сліпо не слідував розпорядженням "зверху", які суперечили його власним поглядам та уявленням про можливі шляхи розвитку вищої освіти в Україні. Так, він критично ставився до Болонського процесу, вважаючи, що вітчизняна вища школа може втратити накопичений позитивний досвід, якщо буде бездумно запроваджувати цю систему. Ці та багато інших ідей О. І. Навроцького щодо стану та перспектив розвитку освітньої сфери сучасного українського суспільства представлені в більш як 60 наукових статтях, у двох індивідуальних та численних колективних монографіях.

Окрім проблематики соціології освіти, велику увагу у своїй науковій діяльності О. Навроцький приділяв питанням вивчення громадської думки, електоральної поведінки, соціальної політики, політичних преференцій українського населення тощо.

Плідна праця Олексія Ігоровича Навроцького отримала високу оцінку органів управління вітчизняною освітою. Проте численні відзнаки Харківської обласної державної адміністрації (подяки, грамоти тощо), Міністерства освіти і науки України, в тому числі така заслужена Олексієм Ігоровичем нагорода, як знак "Відмінник освіти України", – лише незначна частка тієї уваги та шани, на які заслуговує ця людина.

Олексій Ігорович Навроцький дуже багато зробив для Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, для свого рідного соціологічного факультету, але, як він сам говорив, університет зробив для нього значно більше. Адже саме у Харківському університеті розкрився його талант науковця, викладача та організатора. Що б він не робив, яких би успіхів не досягав, на якому б місці не працював – директором Соціологічного центру Харківського відділення САУ чи доцентом, а пізніше професором кафедри соціології, завідувачем кафедри політичної соціології чи проректором Харківського національного університету, віце-президентом Східноукраїнського фонду соціальних досліджень чи головою контрольно-ревізійної комісії САУ – Олексія Ігоровича завжди підкреслював, що всіма своїми здобутками він зобов'язаний університету.

Олексія Ігоровича завжди відрізняли творчий пошук, інноваційність, надзвичайна працездатність, наполегливість у досягненні поставленої мети, цілеспрямованість, мужність, вражаюча воля до життя.

Важко писати і говорити про таку молоду, сповнену життєвих планів, енергійну людину, як Олексій Ігорович Навроцький, у минулому часі. Але смерть неблаганна, вона нищить останню надію. Проте вона не може відняти у нас пам'ять, повагу і любов до нашого товариша, колеги, відомого науковця, блискучого організатора університетської освіти, чуйної, сонячної особистості і відданого друга.

17 червня 2008 року ми поздоровляли Олексія Ігоровича Навроцького з його 50-річчям, а 28 листопада 2008 року його не стало. Але він залишився жити в наших серцях, у серцях усіх тих, хто знав, працював поруч і любив цю Людину.

***Викладачі
та співробітники
Харківського
національного
університету
імені В.Н. Каразіна***

***Бюро
Харківського відділення
Соціологічної асоціації
України***

***Правління
Соціологічної асоціації
України***